Kansen en uitdagingen bij het afbouwen van antipsychotica voor probleemgedrag bij personen met een verstandelijke beperking - een benadering vanuit de eerstelijnszorg.

Haio: BERBEN Tessa , U.G.
Promotor: VAN LEEUWEN Ellen , U.G.
Praktijkopleider: Beque Eva , Declercq Heidi , VAN PUYVELDE Katrien

Context: Ongeveer 31% van de personen met een verstandelijke beperking (VB) krijgt off-label antipsychotica voorgeschreven om probleemgedrag te beheersen. Ondanks het wijdverspreide gebruik, is er beperkte evidentie met betrekking tot de effectiviteit en veiligheid van deze medicatie binnen deze populatie. De behandeling van probleemgedrag bij deze personen met een VB wordt bemoeilijkt omwille van hun verhoogde kwetsbaarheid en het gebrek aan duidelijke, evidence-based richtlijnen met betrekking tot mogelijke interventies.

Onderzoeksvraag: Inzicht verschaffen in de mogelijkheden en uitdagingen die gepaard gaan met het afbouwen van antipsychotica bij personen met een VB, en om de rol van de huisarts in dit proces te verduidelijken. Succesfactoren en obstakels in het afbouwproces worden in kaart gebracht. Hiermee wordt een aanzet geformuleerd voor toekomstig onderzoek of masterproeven.

Methode: Literatuuronderzoek werd uitgevoerd via de databases PubMed, Web of Science en Embase. Zowel kwantitatieve als kwalitatieve relevante onderzoeken werden geïncludeerd, om een brede kijk te bieden op het onderwerp.

Resultaten: Er is grote variatie in de succespercentages voor het afbouwen van antipsychotica in de literatuur, waarbij factoren zoals de duur van het afbouwproces, de aanwezigheid van comorbiditeiten en ondersteunende omgevingsfactoren invloedrijk blijken. De invloed van afbouw op probleemgedrag blijkt vrij beperkt te zijn. Er is een duidelijke heterogeniteit tussen de verschillende studies, wat het vergelijken van de resultaten bemoeilijkt. De resultaten benadrukken de nood aan een multidisciplinaire samenwerking bij het overwegen van afbouw, het in rekening brengen van factoren gerelateerd aan zorgpersoneel en de omgeving van de persoon met een VB en geven de noodzaak weer van studies die de rol van de huisarts meenemen in hun onderzoek.

Conclusie: Antipsychotica kunnen bij personen met VB veilig worden afgebouwd, mits een zorgvuldige patiëntenselectie en de ontwikkeling van een multidisciplinair afbouwplan. Het betrekken van alle betrokken partijen, zoals de persoon met een VB, familieleden en zorgpersoneel, vergroot de kans op een succesvolle afbouw. Er is behoefte aan gerichte studies met gestandaardiseerde uitkomstmaten om meer inzicht te verkrijgen in de effecten van het afbouwen en de factoren die dit beïnvloeden. Het ontbreken van duidelijke richtlijnen voor huisartsen bemoeilijkt het formuleren van concrete adviezen binnen de eerstelijnszorg. Toekomstige onderzoeken of masterproeven zouden zich kunnen richten op de percepties en ervaringen van huisartsen in de dagelijkse praktijk.